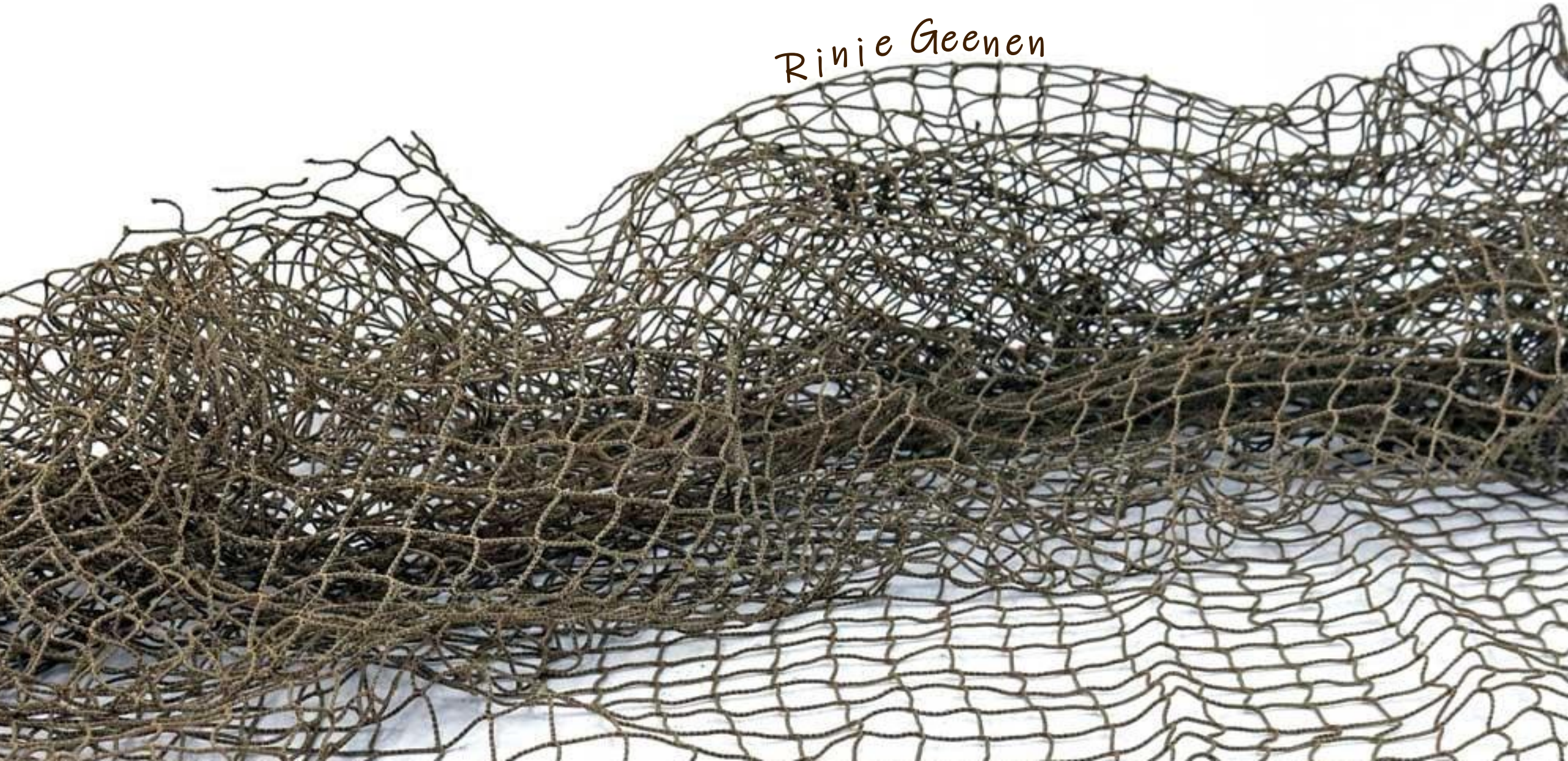

Netwerken van pijn

Rinie Geenen

Nothing to disclose

Noconflicts of interest

Géén sponsoring, onderzoeksgeld, honorarium, aandeelhouder of andere (financiële) vergoeding

Deel 1

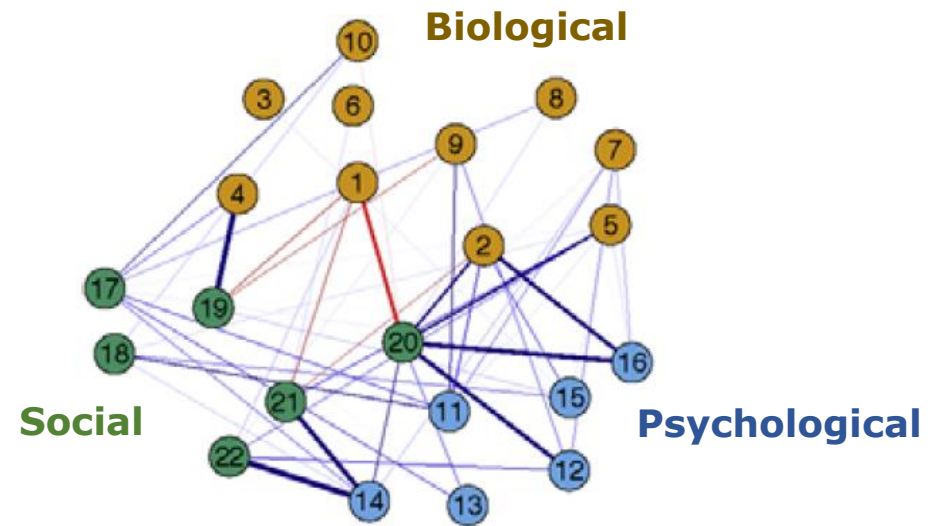
Empirie: Netwerkmodellen voor groepen en personen
(voorbeeld van lopend onderzoek)

Deel 2

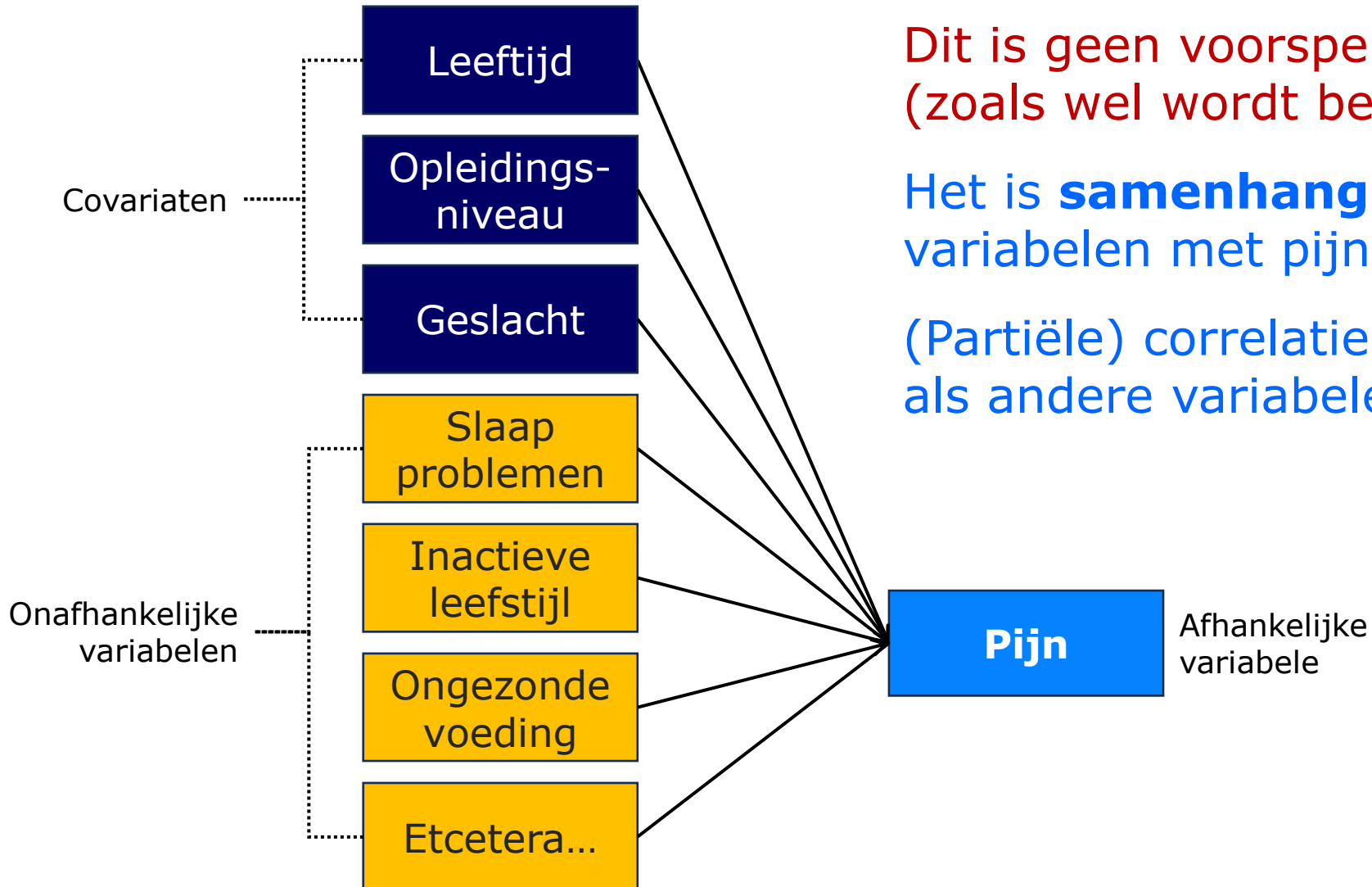
Theorie: Disbalans van dreiging en kalmering
(neuropsychologisch model)

Elke vorm van pijn omvat meerdere en onderling op elkaar inwerkende biologische, psychologische en sociale factoren

(schade aan gewrichten, ziekteactiviteit, nociceptie, neurologische processen, lichamelijke beperkingen, psychische veerkracht, sociale steun of afwijzing, slaapproblemen, obesitas)

Cross-sectionele "voorspelling"

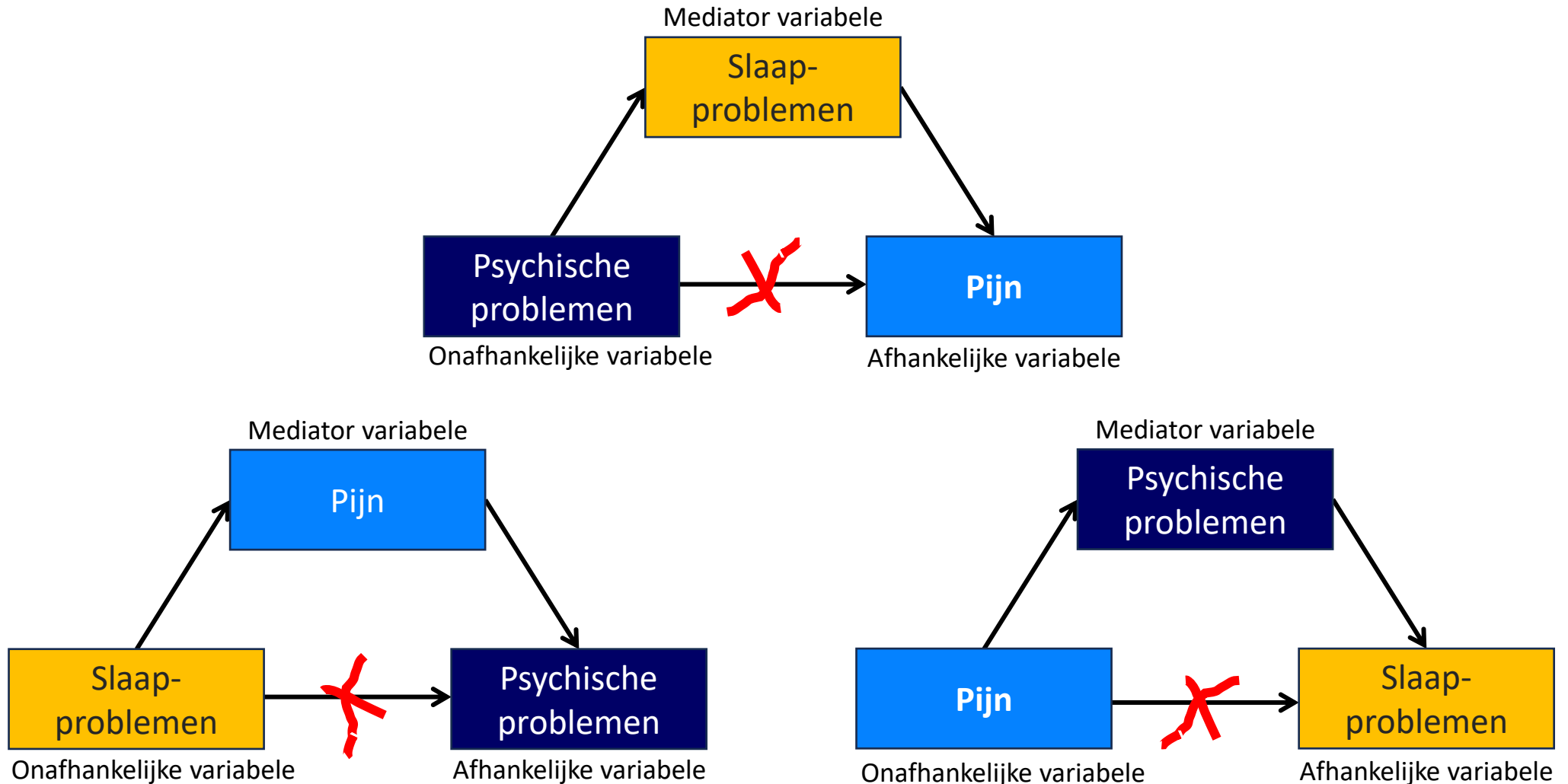

Dit is geen voorspelling, invloed of *impact* (zoals wel wordt beschreven in publicaties)

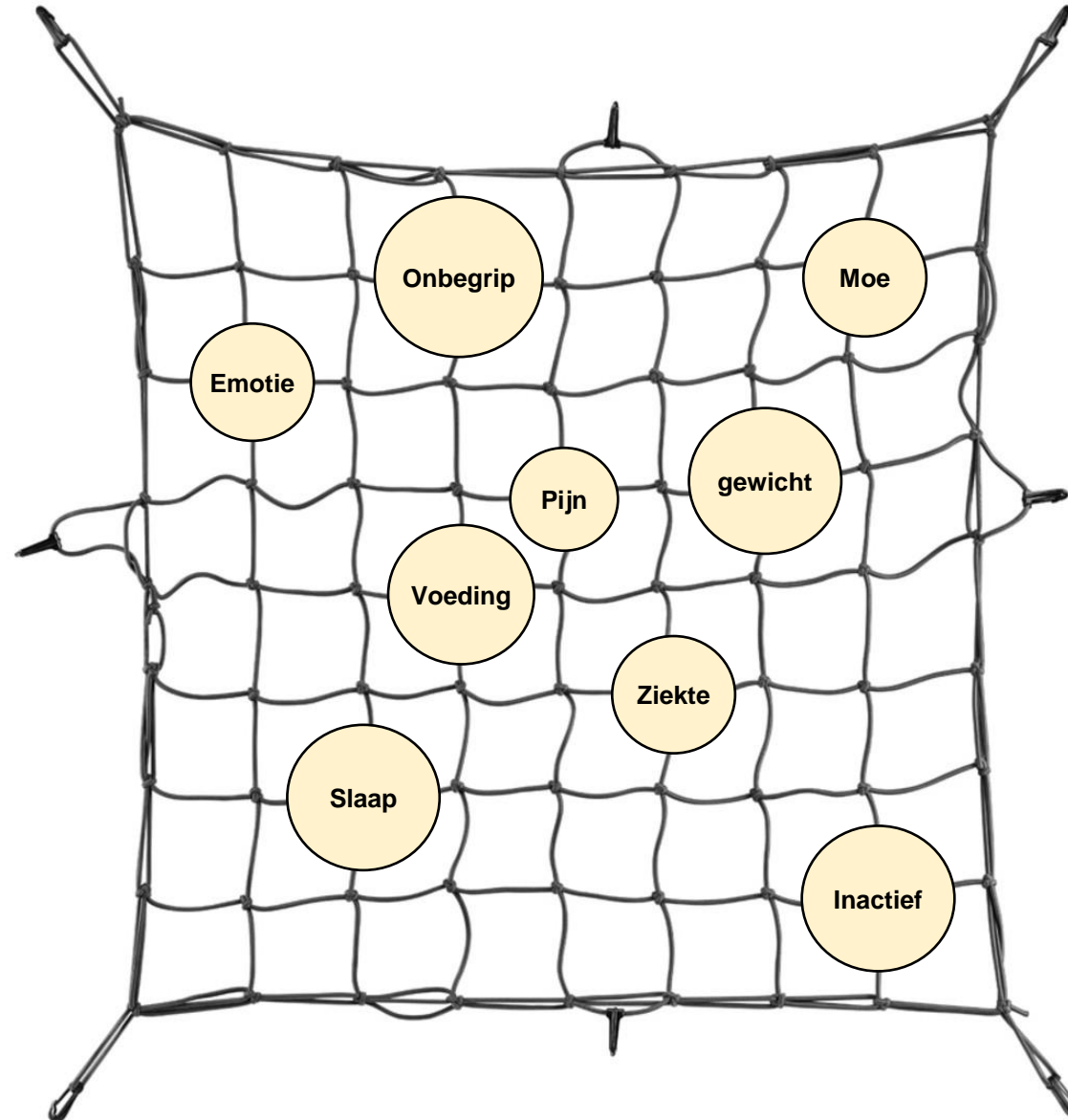
Het is **samenhang** van meerdere variabelen met pijn

(Partiële) correlaties in dit model veranderen als andere variabelen worden toegevoegd

Cross-sectionele "mediatie"

Netwerkmodellen

Fer Estevez-Lopez (ESP)

Blanca Gavilán-Carrera (ESP)

Ciara Hughes (UK)

Lurdes Barbosa (POR)

Marianne Visser (NL)

Joseph McVeigh (IRL)

Ricardo J.O. Ferreira (POR)

Lynn Boschloo (NL)

Rinie Geenen (NL)

Doel

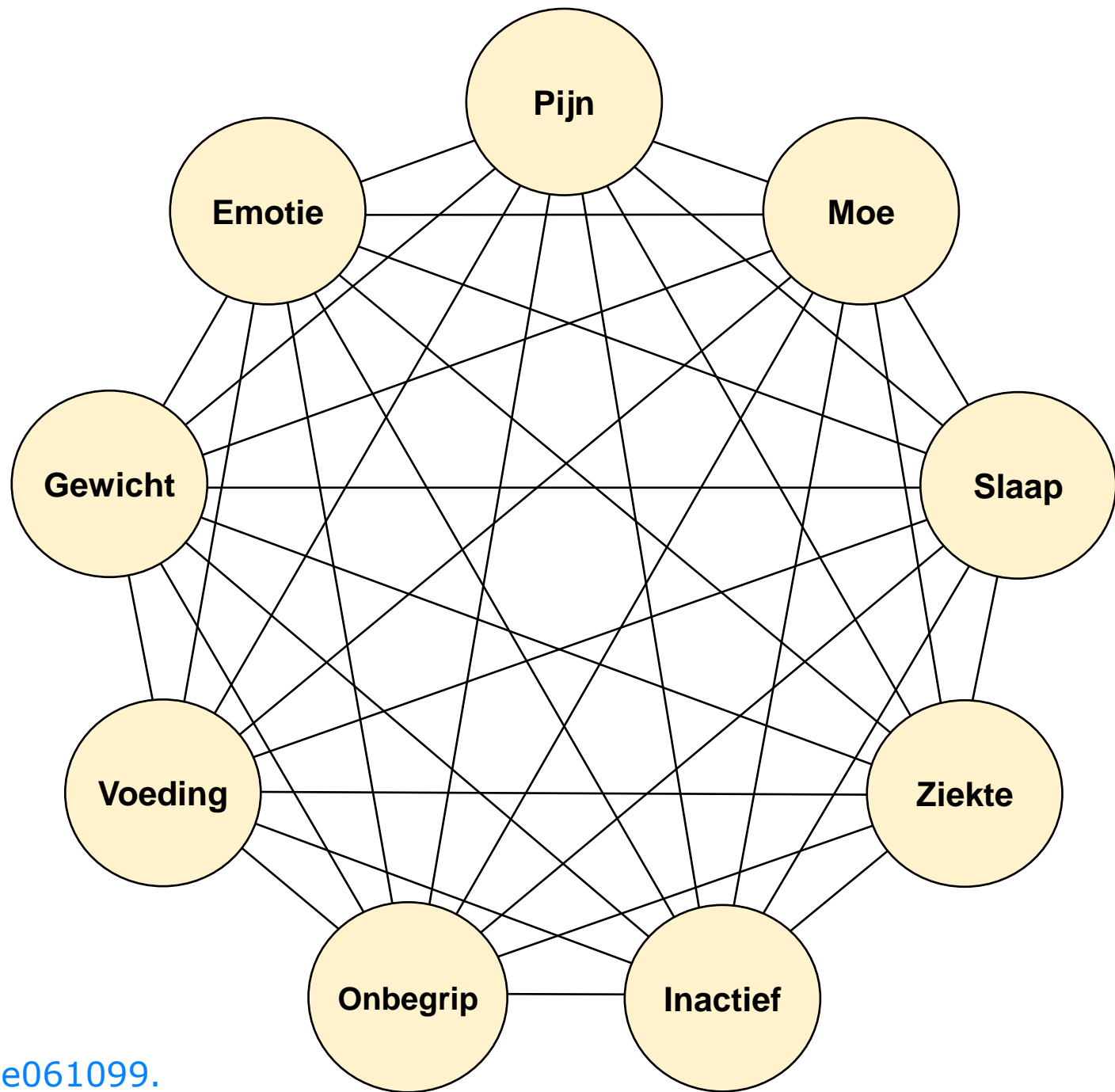
Netwerkmodellen achterhalen van negen biopsychosociale factoren bij zeven reumatische aandoeningen

Methoden

- Online vragenlijst (Engels, Nederlands, Portugees, Spaans)
- 2930 onderzoekdeelnemers
- Numerieke schalen (0-10) voor de negen variabelen
- Voorbeeld van één van de negen vragen

* In general, how severe would you rate your **sleep problems** during the last month?

No sleep problems at all										Very severe sleep problems
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

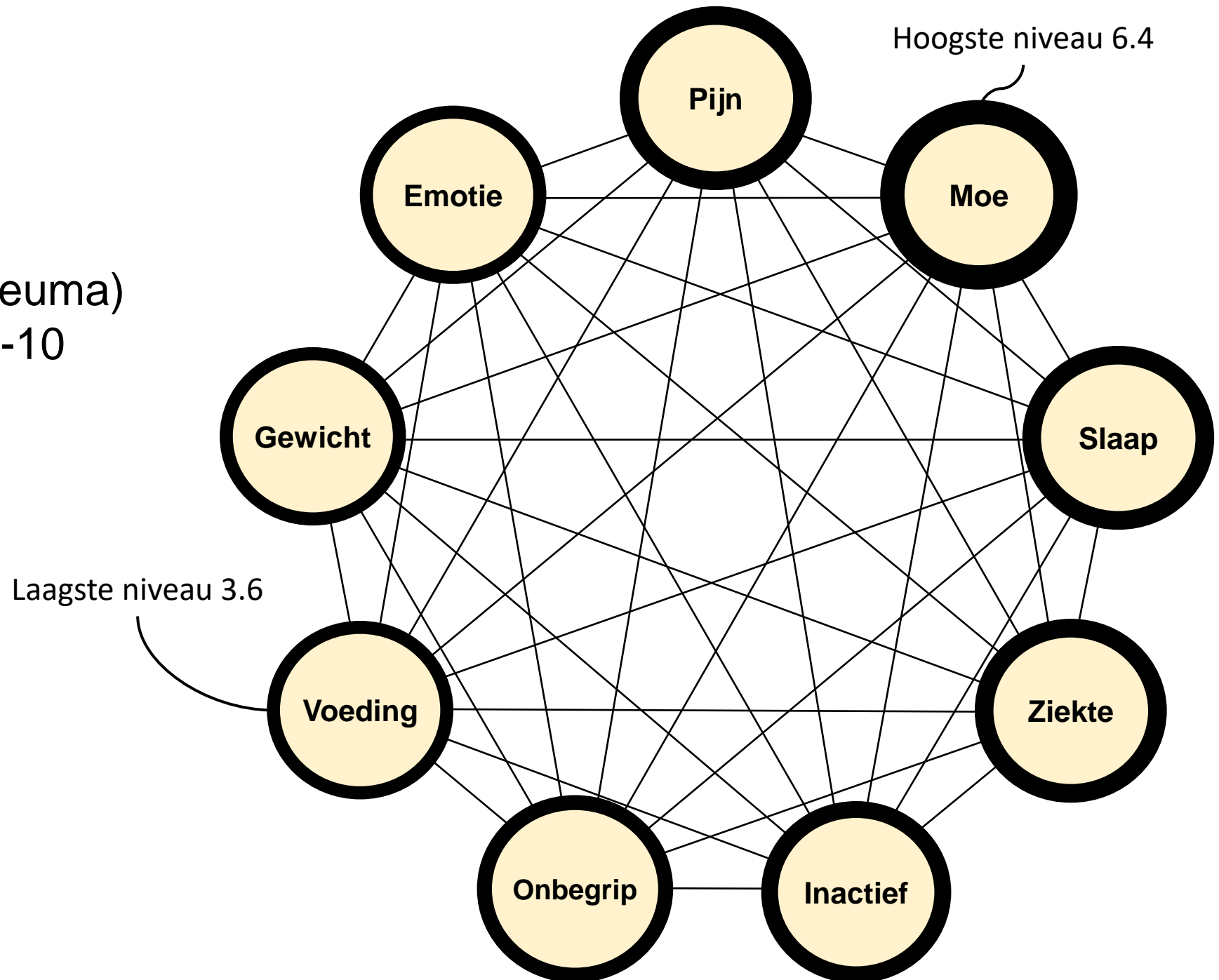

Reumatoïde artritis

(geen andere vorm van reuma)

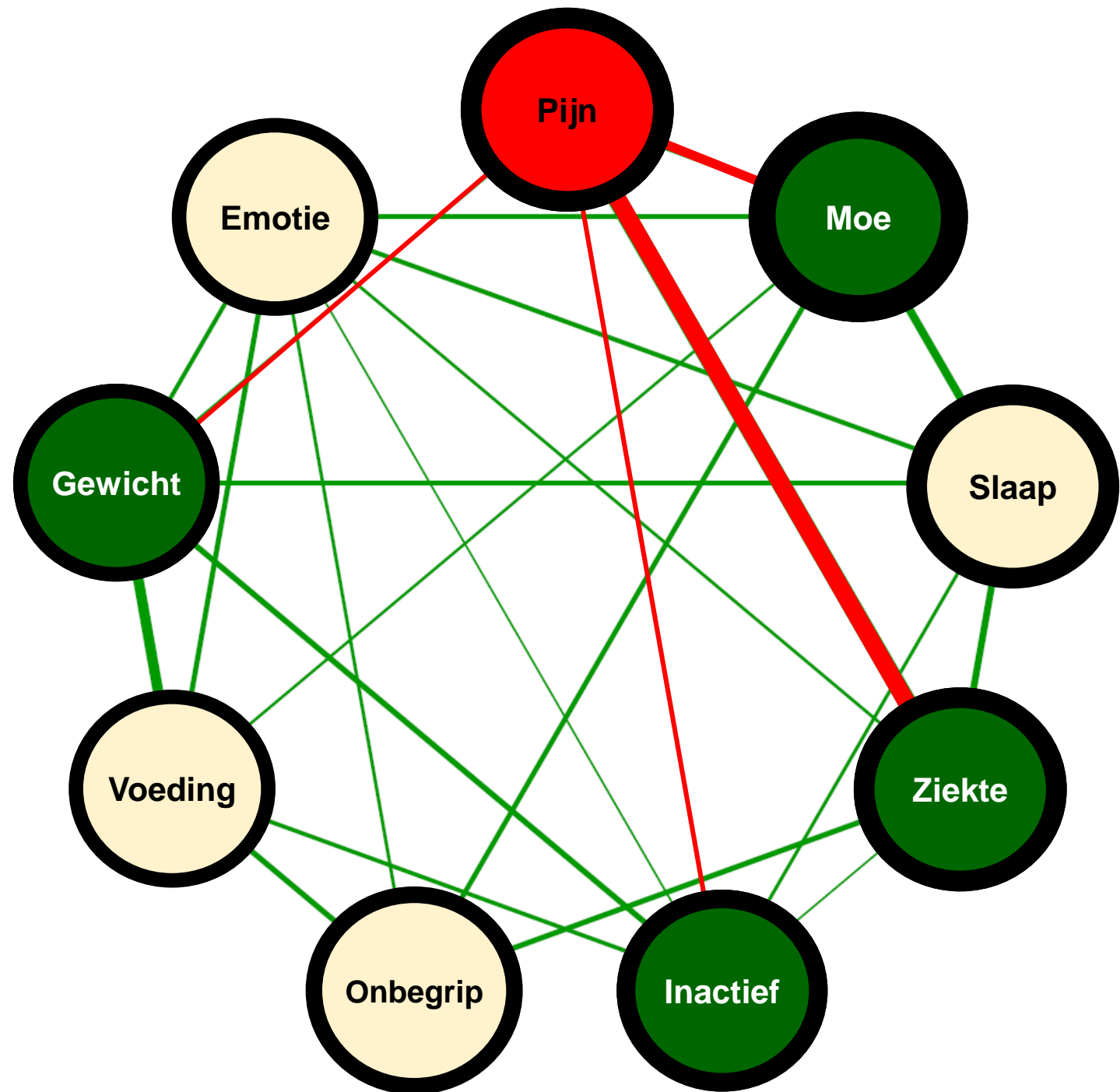
Zelfrapportage Scores: 0-10

N=189

Reumatoïde artritis

Pijn hangt samen met:
ziekteactiviteit,
vermoeidheid,
gewicht,
inactieve leefstijl

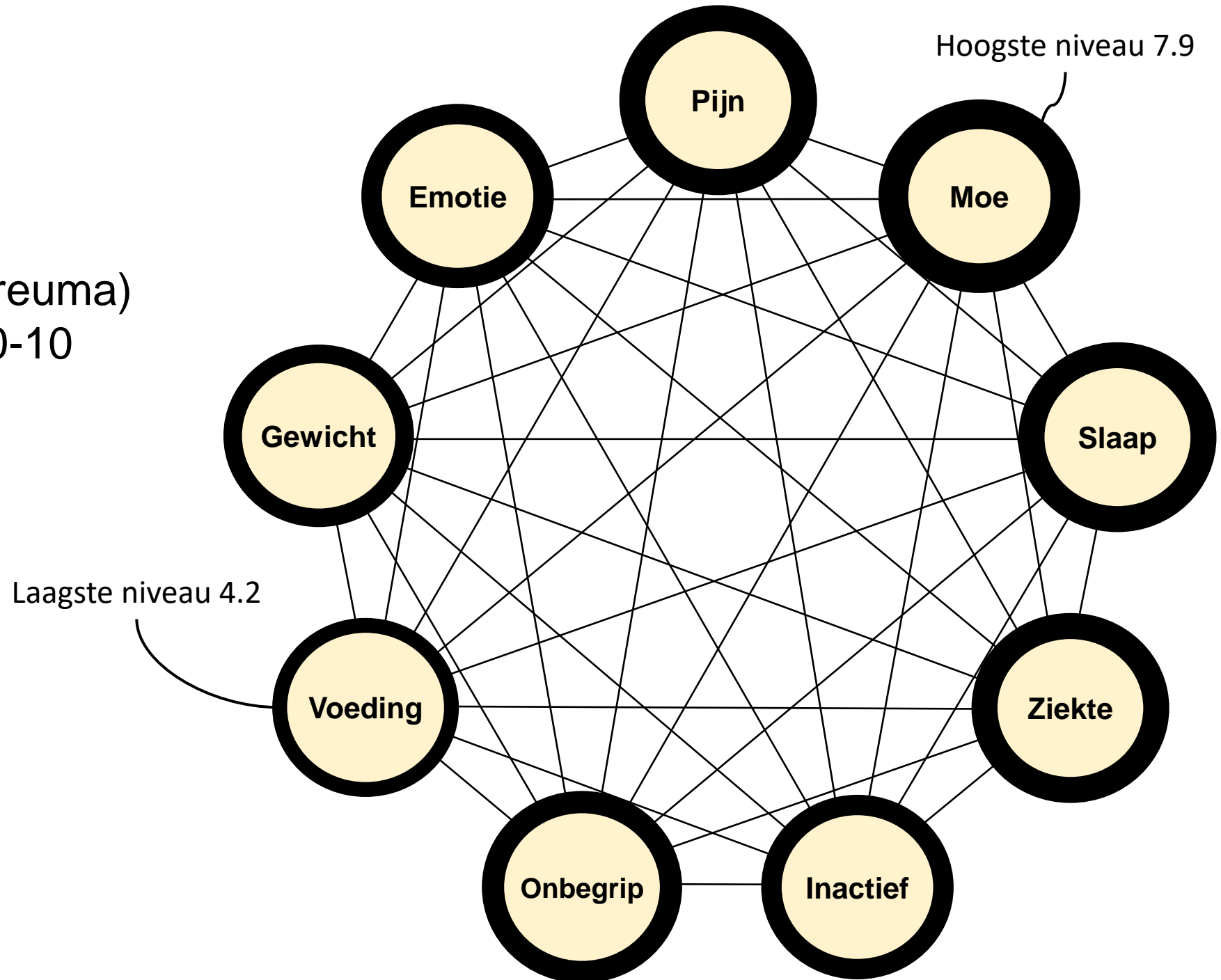

Fibromyalgie

(geen andere vorm van reuma)

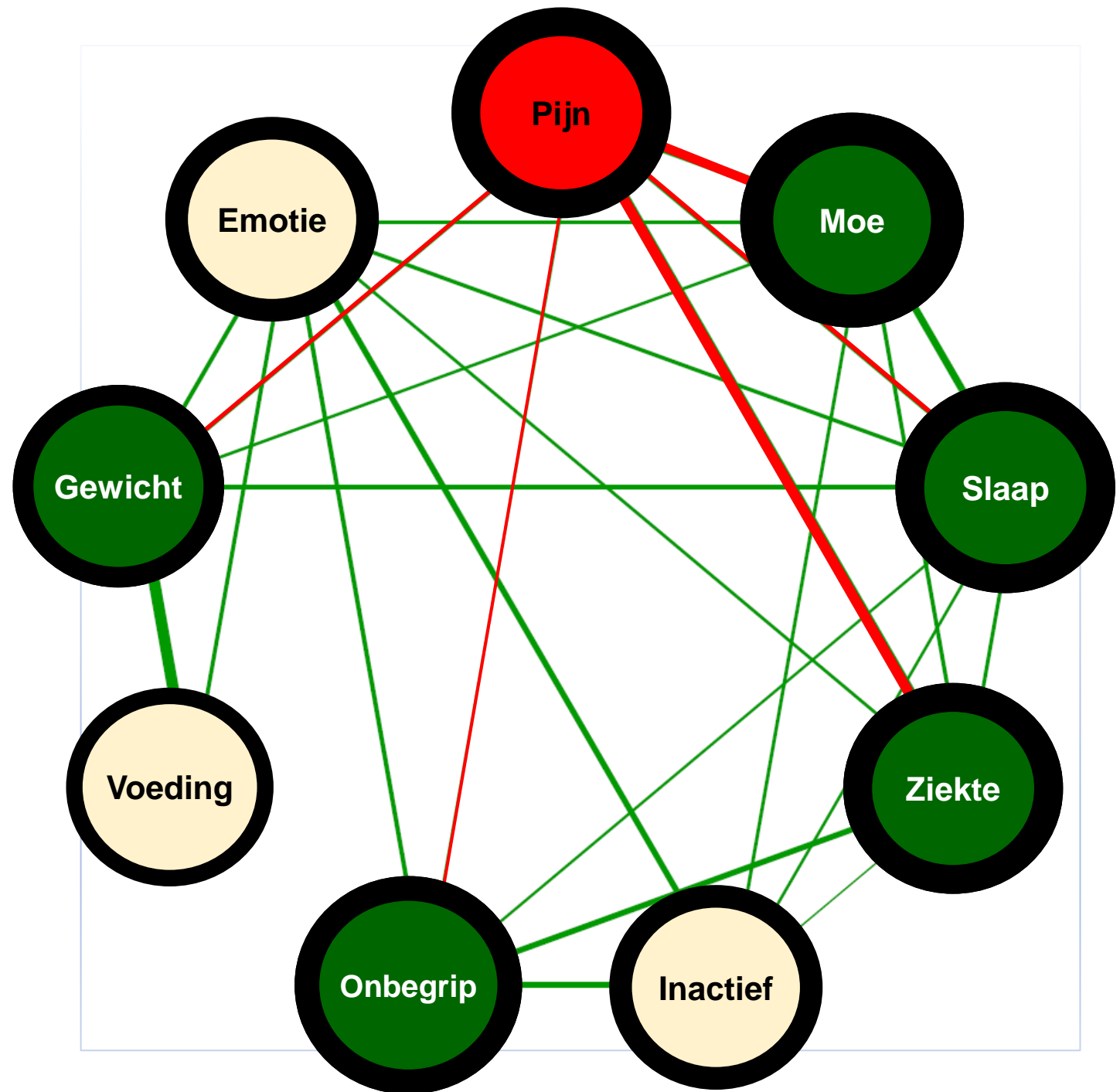
Zelfrapportage Scores: 0-10

N=294

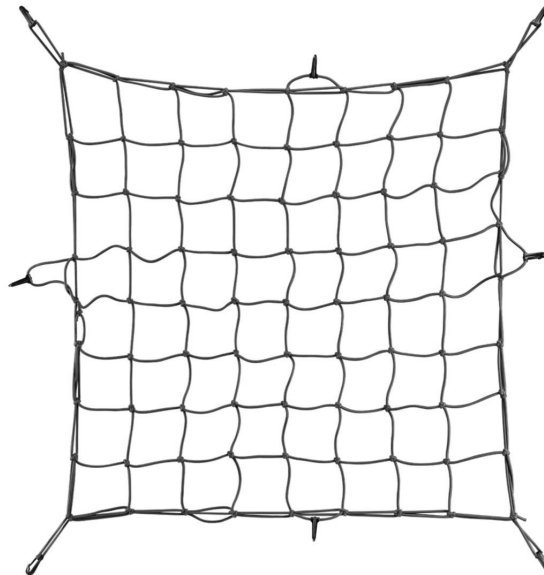

Fibromyalgie

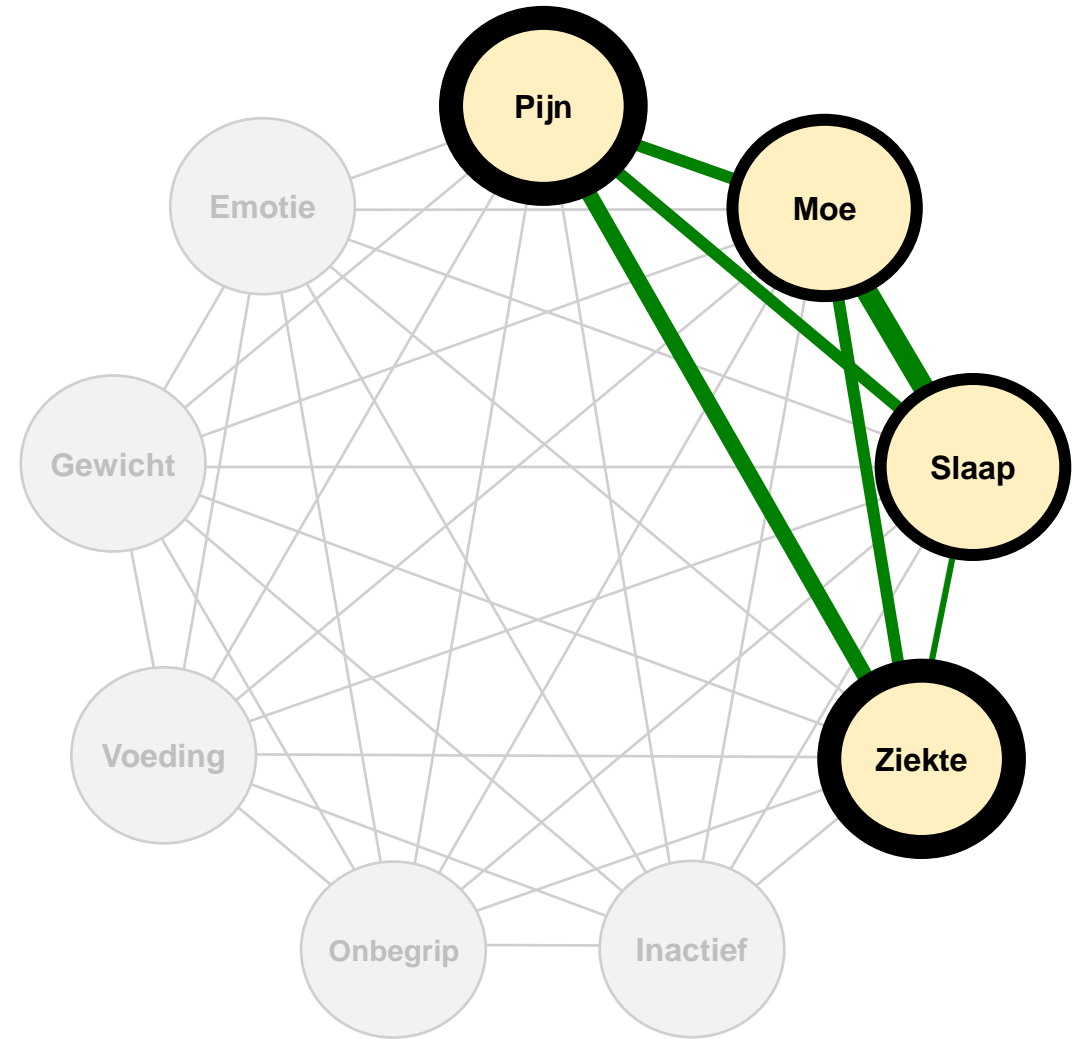
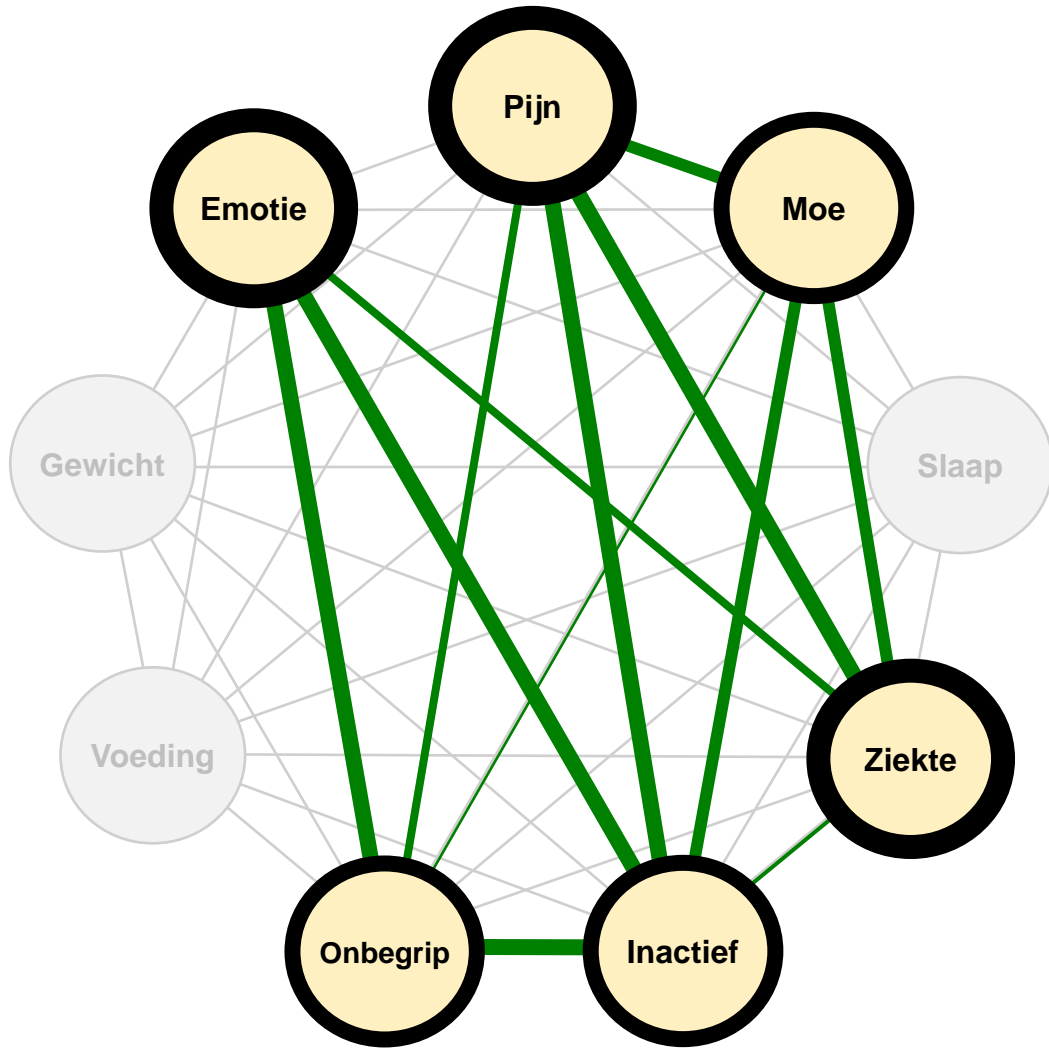
Pijn hangt samen met:
ziekteactiviteit,
vermoeidheid,
gewicht,
slaapproblemen,
onbegrip

Cross-sectionele netwerkmodellen zijn beschrijvend.
Ze geven samenhang in (sub)groepen weer, maar géén
determinanten bij individuen

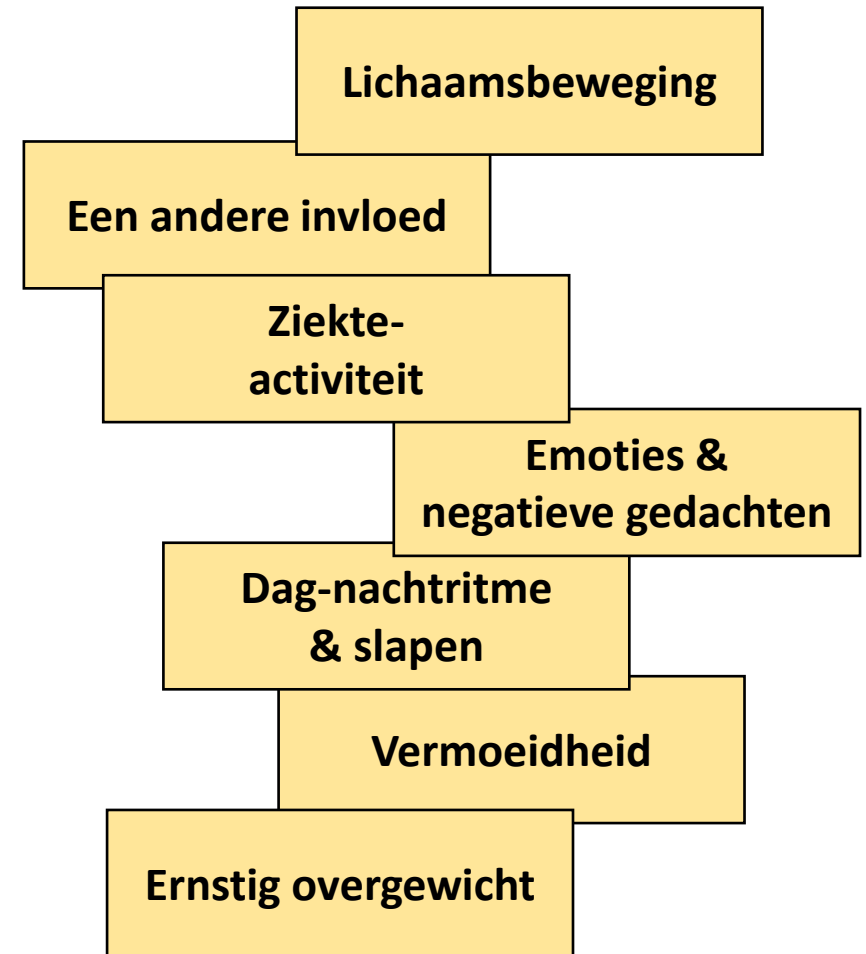
Subgroepen verschillen (virtuele data)

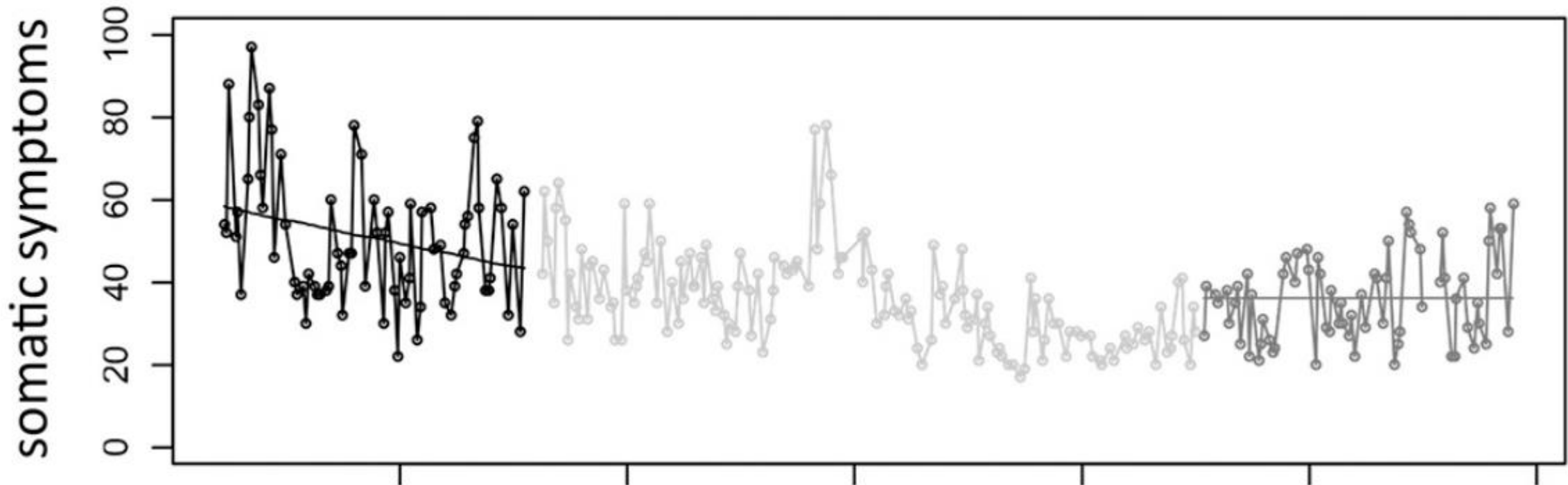

Leg deze invloeden op volgorde van meeste naar minste invloed op pijn

1. Dag-nachtritme en slapen
2. Ziekteactiviteit
3. Lichaamsbeweging
4. Ernstig overgewicht
5. Emoties & negatieve gedachten
6. Vermoeidheid
7. Een andere invloed

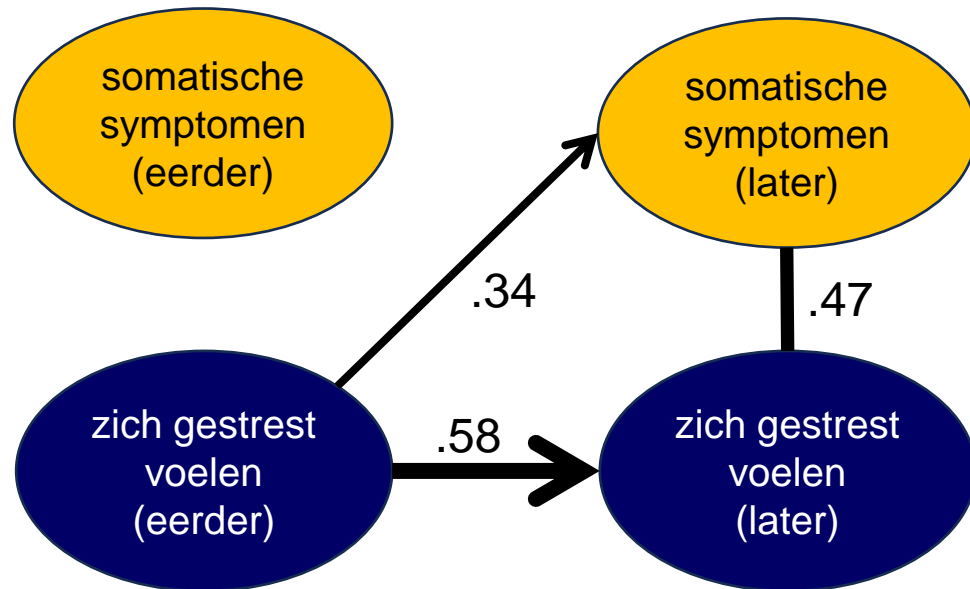

Experience sampling method (ESM): longitudinale intensieve gegevens, 3 keer per dag verzameld, voor aanvang (28 dagen), tijdens (56 dagen) en na (28 dagen) therapie

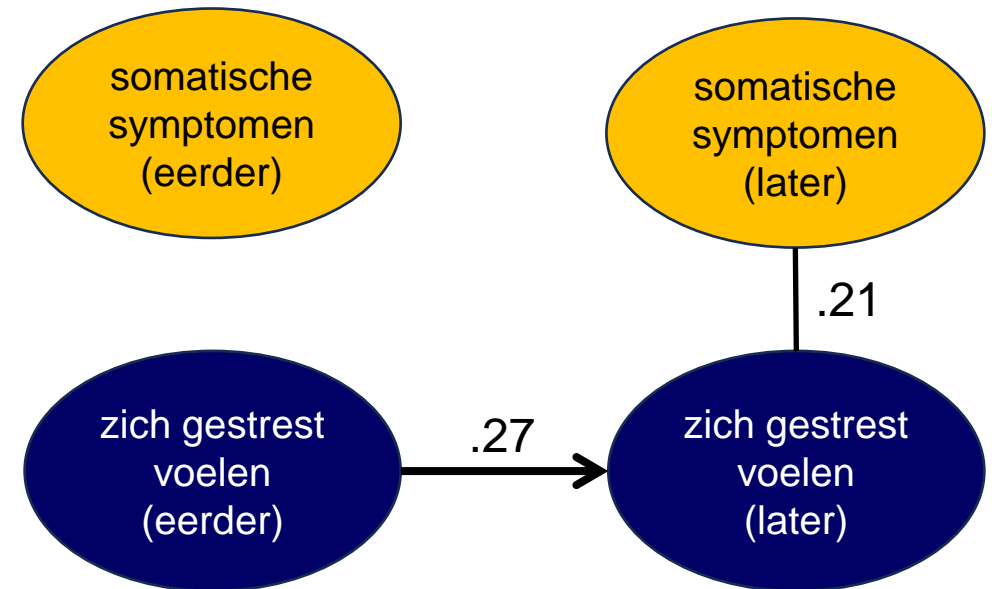

Dynamische relaties (binnen een persoon)

Voor therapie

Na therapie

Significant β coefficients in residual dynamic structural equation modelling (RDSEM)

Kracht

Inzicht in de dynamiek (voorlopers en gevolgen) van snel veranderende symptomen en stemmingen

Uitdagingen

Variabelen verschillen in de snelheid waarmee ze kunnen veranderen (zich gestrest voelen, pijn, een zittend leven leiden, gewrichtsschade)

Sommige aanhoudende toestanden overheersen de veranderlijkheid van andere variabelen

Mogelijke oplossing

Netwerken binnen personen combineren met netwerken tussen personen (moderatoren)

Pijn is deel van een biopsychosociaal netwerk van meerdere factoren die met elkaar in verband staan

Cross-sectionele netwerkmodellen geven inzicht in variabelen die in een *groep* belangrijk zijn.

Maar hou er rekening mee dat netwerken van *personen* anders zullen zijn.

Dynamische netwerken *binnen* personen kunnen in beeld worden gebracht met intensieve metingen (of met interviews/functieanalyse)

Komt een mens bij de dokter...

Aandacht voor chronische pijn verschuift
van nociceptief naar nociplastisch

IN MIJN BREIN...

Nociceptief (weefselschade, ontsteking)
Neuropatisch (zenuwschade)
Nociplastisch (overgevoelig zenuwstelsel)
De pijn is wijdverspreid en er zijn ook
andere symptomen

Ana M. Pinto

José A.P. da Silva

nature reviews rheumatology

<https://doi.org/10.1038/s41584-022-00873-6>

Perspective

Emotion regulation and the salience network: a hypothetical integrative model of fibromyalgia

Ana Margarida Pinto^{1,2,3}, Rinie Geenen^{4,5}, Tor D. Wager⁶, Mark A. Lumley⁷, Winfried Häuser⁸, Eva Kosek^{9,10}, Jacob N. Ablin^{11,12}, Kirstine Amris¹³, Jaime Branco^{14,15}, Dan Buskila¹⁶, João Castelhana¹⁷, Miguel Castelo-Branco¹⁷, Leslie J. Crofford¹⁸, Mary-Ann Fitzcharles¹⁹, Marina López-Solà²⁰, Mariana Luís²¹, Tiago Reis Marques^{22,23}, Philip J. Mease^{24,25}, Filipe Palavra^{26,27}, Jamie L. Rhudy²⁸, Lucina Q. Uddin²⁹, Paula Castilho¹, Johannes W. G. Jacobs³⁰ & José A. P. da Silva^{2,21,27} ✉

Pinto et al. (2023) presenteren een voorbeeld van een netwerkmodel gebaseerd op psychosociale en neurofysiologische observaties.

In het model wordt een rol toegekend aan een onevenwichtige emotieregulatie bestaande uit een grote nadruk op dreiging met nauwelijks kalmering.

Hierdoor staat het brein (midcingulo-insulaire salliantienetwerk) continu in een alarmmodus met als gevolg dat steeds het alarmsignaal pijn wordt afgegeven.

Insula anterior & posterior

signaleren zintuiglijke prikkels

Cortex cingularis anterior

signaleren conflicten

Amygdala

negatieve beleving

Periaqueductale grijs

remming pijn

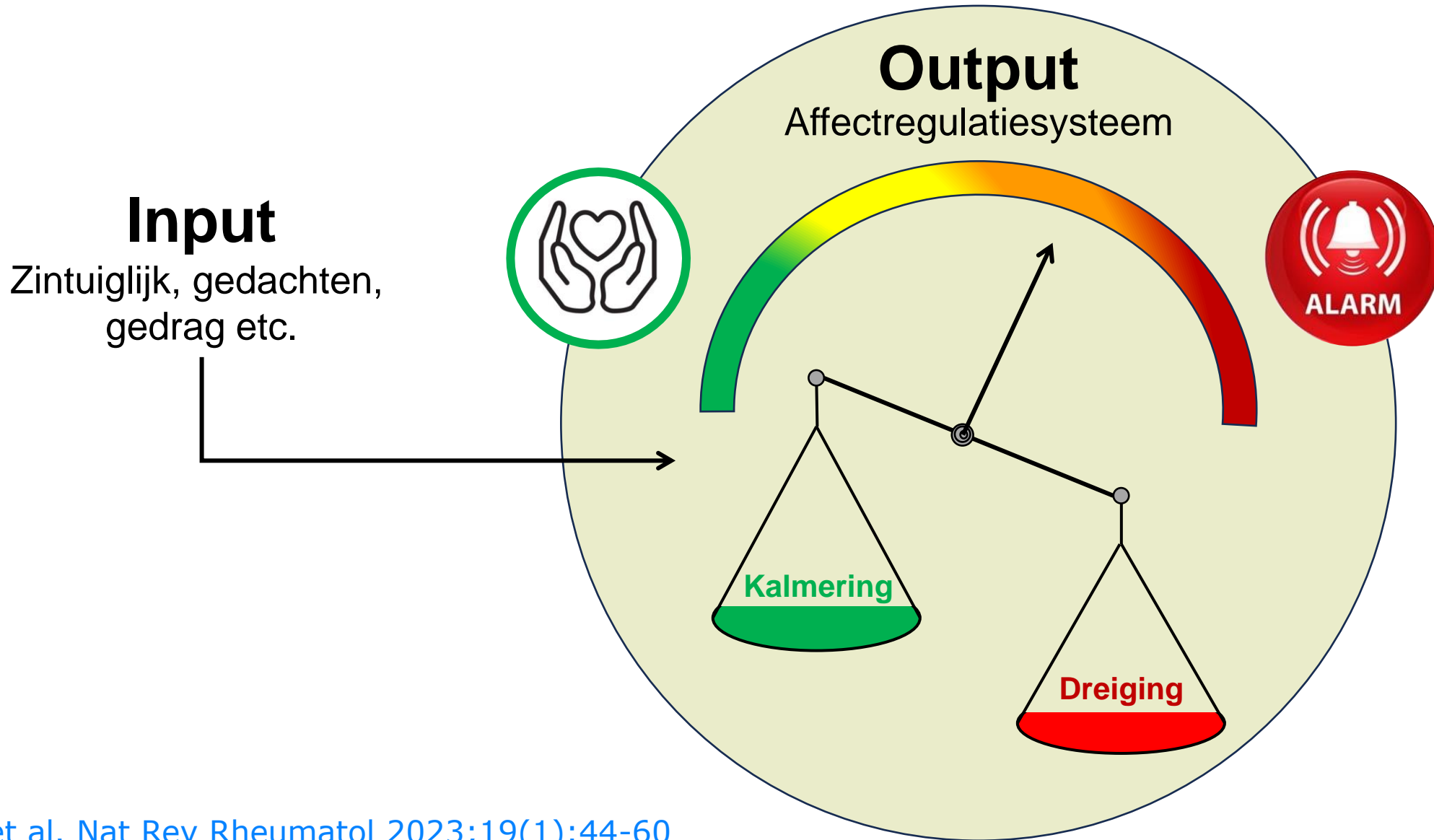
Prefrontale cortex

controle

...en nog andere hubs

Gilbert's affect regulatie theorie

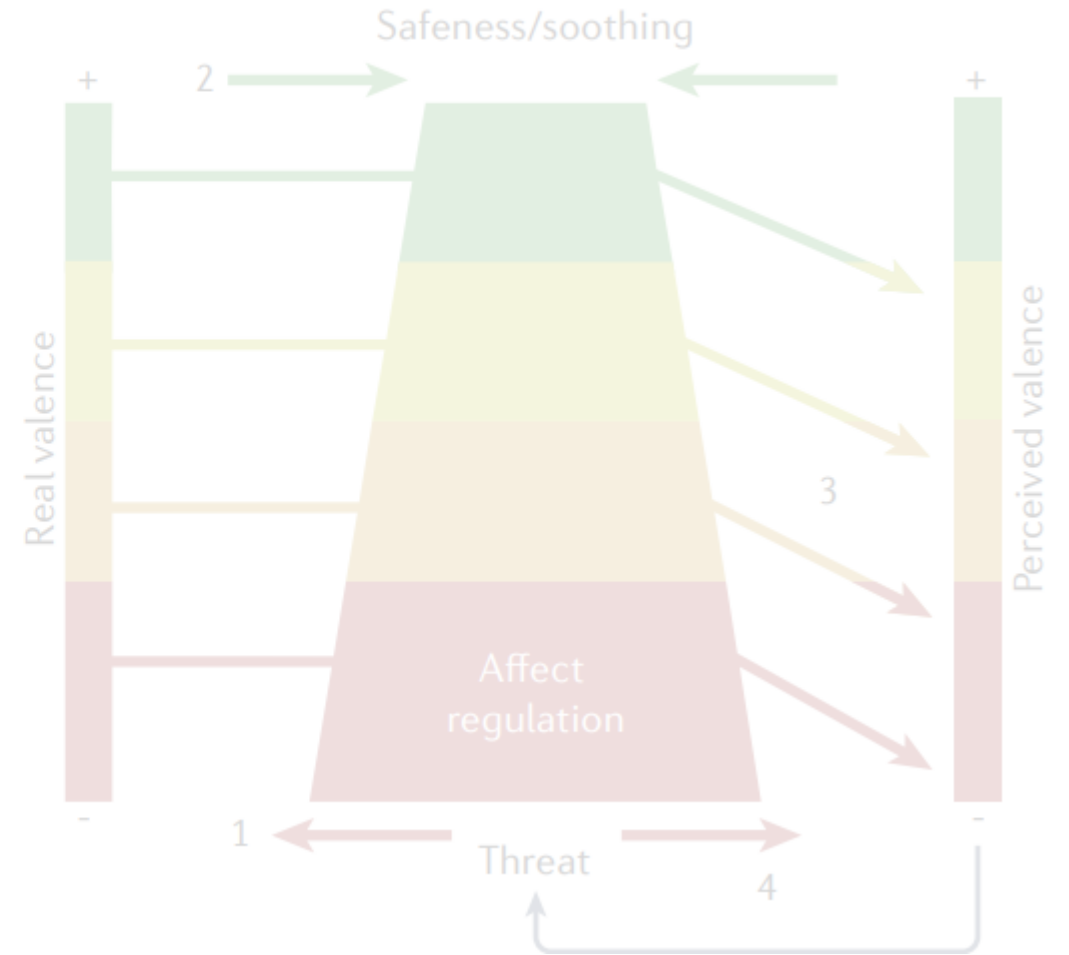

Hypothetisch model: mensen verschillen

Threat-safeness balance

Threat-safeness imbalance in fibromyalgia

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

International Journal of Clinical and Health Psychology

journal homepage: www.elsevier.es/ijchp

Original article

A taxonomy of threat and soothing influences in rheumatic and musculoskeletal diseases and central sensitivity syndromes

Kim Hijne^{a,b,*}, Lotte Gerritsen^b, Ana M. Pinto^{c,d,e}, José A.P. da Silva^{d,f,g},
Jonna F. van Eck van der Sluijs^{a,h}, Rinie Geenen^{a,b}

RMD=reumatische aandoeningen (rheumatic and musculoskeletal diseases)

CSS= centrale sensitiviteitssyndromen (fibromyalgie, chronisch vermoeidheidssyndroom, prikkelbare darm syndroom)

Online open vragen

Uitspraken selecteren

uitspraken sorteren

cluster-analyse

6. Omringd worden door lieve mensen (bijvoorbeeld vrienden of familie)

... is een **kalmerende factor** die een gevoel van kalmte, welzijn, veiligheid of sociale verbondenheid teweeg kan brengen

24. Een positieve instelling hebben (bijvoorbeeld: positief denken, acceptatie, dankbaar zijn)

... is een **kalmerende factor** die een gevoel van kalmte, welzijn, veiligheid of sociale verbondenheid teweeg kan brengen

32. Een fysieke activiteit (bijvoorbeeld: wandelen, fietsen, tuinieren, Tai Chi of Qigong)

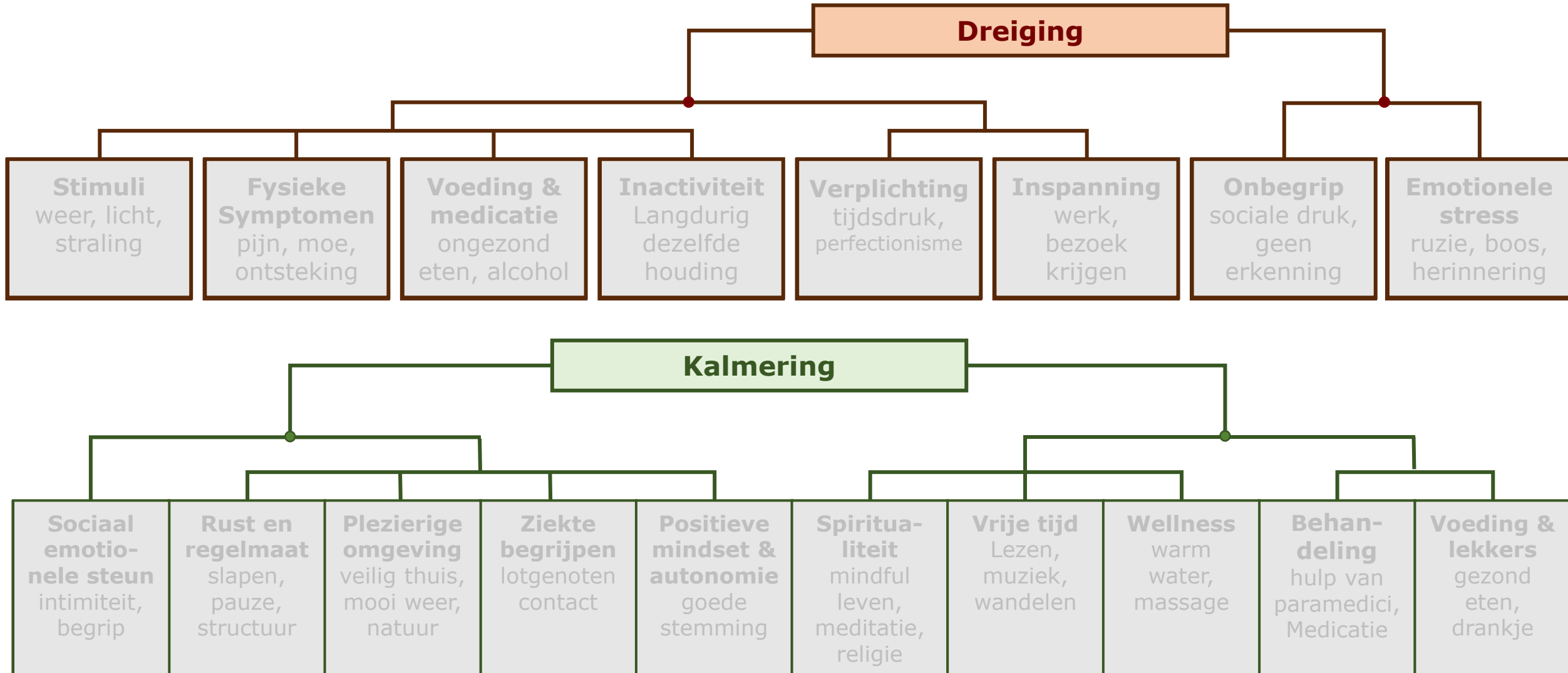
... is een **kalmerende factor** die een gevoel van kalmte, welzijn, veiligheid of sociale verbondenheid teweeg kan brengen

33. In een veilige en vertrouwde omgeving zijn

... is een **kalmerende factor** die een gevoel van kalmte, welzijn, veiligheid of sociale verbondenheid teweeg kan brengen

Taxonomie dreiging & kalmering

Theoretisch is het zinvol om kalmerende factoren te integreren in onderzoek, assessment (screening) en behandeling.

Het gepresenteerde model kan mogelijk helpen in de management van pijn bij een gedeelte van de mensen.

Management mogelijkheden: compassietraining, mindfulness, "positive activity intervention"

Dank voor uw aandacht

Rinie Geenen

